

אופק חדרה

כניסת שבת	יציאת שבת	רבינו תם
16:14	17:25	17:58
לוח מקומי		
16:26	17:18	17:49
אור החיים		

שושנה שירה ח'בי בת אברהם, מיכאל ח'בי מן סעדיה, לזכות אריה ח'בי מן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדי הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, נפתלי ברזילי בן עזר, דיקלה בת אסתר וישראל, חביבה בת צביה, כנחש ששון בן רבקה, אסיה (אילנה) בת הלה, סעידה בת יהודה, חנה מצנור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, רותי בת לאה, אילנית בת שושנה, נוגה בת מרים, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, יאיר בן שמואל, אייל בן ניסים וחנה, גבריאל בן זכריה, סעידה בת יהודה, רחיינה בת מרטונה.

הגעתי לישיבה. היו דרשות והספדים. התחלתי לדבר. בתחילה דיברתי בכלליות, עד שהגעתי לנקודה הרגישה וטעונה. אמרתי להם את הדברים, אך התמקדתי בכך שהם נאמרו על ידי רבי חיים קנייבסקי, מתוך תקווה שאולי זה מה שיקל עליהם להכיל את הדברים. והנה, מיד לאחר שסיימתי, ניגש אלי רבי נח הרץ, בעל התשובה הידוע. הוא היה טייס במלחמת יום הכיפורים, נפל בשבי הסורי, ולאחר מכן זכה לחזור בתשובה ונהיה בן תורה ממש. רבי נח תפס אותי בידי ואמר לי: "בוא איתי".

נבהלתי. לא ידעתי מה רצונו. הוא הביא אותי לאבא של הבחור ואמר לו: "ספר לו מה שסיפרת לנו".

מה התברר? לפני ההספד סיפר האבא את מה שבנו סיפר לו בעבר: הבן שירת בצבא ולחם במלחמת לבנון. הוא היה בתוך נגמ"ש. לפתע, בלי שום הסבר הגיוני, המפקד צועק עליו: "מה אתה עושה כאן? רד מיד, לך לנגמ"ש השני, שמשהו אחר יחליף אותך!".

הוא לא הבין על מה ולמה, אבל אם המפקד אומר - אין ברירה, צריך להישמע לפקודה. זמן קצר לאחר מכן קיבל הנגמ"ש הראשון פגיעה ישירה של פגז, וכל החיילים שהיו בו נהרגו. הבן שעבר לנגמ"ש השני - ניצל.

נו, הרי זה מה שרבי חיים אמר! מן השמים נגזר עליו למות כבר אז, במלחמת לבנון. אך הקב"ה נתן לו עוד כמה שנות חיים. איזה חסד ה'!

"ויוסף ישית ידו על עיניך". אנחנו לא רואים כלום, לא יודעים כלום. אבל דבר אחד אנחנו יודעים: הכל חסד ורחמים!

גם הדין עטוף ברחמים גדולים. ברגע הכי קשה, כשעורכים תפילה ואזכרה לנפטר, איך מתחילים? "א-ל מלא רחמים". כל דין מתחיל ברחמים ונגמר ברחמים.

המדרש אומר שעשיו ראה שיעקב מבשל עדשים, שאל אותו: "למה אתה מבשל עדשים?" אמר לו: "סבא אברהם מת". תמה עשיו: היתכן שבאותו זמן פגעה מידת הדין? איך יתכן שגם אברהם, הצדיק הגדול, מת? ואז - ויבז עשיו את הבכורה.

ורוח הקודש צווחת ואומרת (ירמיהו כב, ז): "אל תבכו למת, כְּבוֹ בְּכוֹ הַלוּלֵךְ". אתה דואג לאברהם? דע לך שמי שאחראי למותו - זה אתה! הקב"ה ניכה חמש שנים משנותיו של אברהם כדי שלא יראה את בן בנו יוצא לתרבות רעה.

האם יש לנו מושג מהו רגע של חיים של אברהם אבינו? הרי זה נצח! ועם כל זאת, היה כדאי לו לאבד חמש שנים תמימות מחייו, ולא לראות את מעשיו של עשיו באותו יום.

אתה מבכה את מותו של אברהם? הסר דאגה מליבך. אברהם מגיע לעולם הנצח, מקומו שמור ליד כיסא הכבוד. אבל עליך צריך לבכות! "בְּכוֹ בְּכוֹ הַלוּלֵךְ". אתה המסכך, את האומלל!

"איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת - בפרוח רשעים כמו עשב ויציצו כל פועלי אוון להשמדם עדי עד" (תהילים צב, n). כל מי שהיה עוקב אחרי החלק הראשון של מהלך החיים של יעקב ועשיו, היה מתפעל כיצד מצליח עשיו בכל מעשיו. הוא נוהג בשפלות וברשעות, אבל מצליח לצוד בפיו את יצחק אביו ולקנות את ליבו.

ומה היו אומרים על כך? עשיו מצליח לרמות את אביו משום שכהו עיניו של יצחק. אילו היה יצחק רואה בעיניו, לא היה עשיו מצליח לרמות אותו. במילים אחרות, עשיו ניצל את כהות עיניו של יצחק לטובתו.

ומה היא האמת? בדיוק להפך! "ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מְרָאת" (כז, א), למה כהו עיניו? אומר רש"י: "כדי שיטול יעקב את הברכות".

"אנכי ארז מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך" (מו, ד)

לאחר התגלות יוסף אל אחיו, מבקש יוסף "מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו שמני אלוקים לאדון על כל מצרים רדה אליי אל תעמוד".

הקב"ה מתגלה אל יעקב ואומר לו: "אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם אנוכי ארז עימך מצרימה ואנוכי... ויוסף ישית ידו על עיניך".

מה כוונת הקב"ה במילים: "ויוסף ישית ידו על עיניך"? באר ה"משך חכמה", שהקב"ה אמר ליעקב: דע לך, המציאות של יוסף מראה שהעיניים שלך סגורות, הן אינן רואות מאומה. כל השנים יעקב היה בטוח שהוא איבד את יוסף. הוא האמין לבניו ששלחו לו את הכתונת מגואלת בדם, ואמר: "חיה רעה אכלתה" - "ויקרב יעקב שמלותיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים" (שם לו, לג-לד).

יעקב חשב שהוא איבד את העולם הבא שלו, כי הקב"ה אמר לו שיזכה לעולם הבא אם לא ימותו בניו בחייו, והרי יוסף בנו מת בחייו. ומה התברר לבסוף? "עוד יוסף חי וכי הוא מושל בכל ארץ מצרים" (מה, כו).

יוסף אומר לאחיו בפגישתו עימם: "כי למחיה שלחני אלוקים לפניכם" (שם פס' ה), ויעקב עדיין אינו מאמין - "ויפג ליבו כי לא האמין להם" (שם).

עד שהוא פוגש אותו פנים אל פנים, ואז מתברר ליעקב אבינו למפרע, שכל השנים היו עיניו סומות מלראות את המציאות. "ויוסף ישית ידו על עיניך". אין לנו צל צילו של מושג, אין לנו קצה חוט להבין חשבונות שמים. אנחנו איננו רואים כלום! אבל זאת עלינו לדעת, בשמים חושבים ועושים אך ורק לטובתנו! אנחנו בידיים טובות.

לפני מספר שנים צילצל אלי הגאון רבי יוסף ברוק, ראש ישיבת "נתיבות עולם". הוא סיפר לי שהיה בישיבתו בחור שנמנה בין המובחרים, בעל כישרון, חכם ונבון. בחור זה עזב את הכל, חזר בתשובה ונכנס ללמוד בישיבה.

כמה חודשים לאחר שנכנס לישיבה קיבל את המחלה הממארת. הוא היה חולה חצי שנה עד שנפטר. כעת עורכים בישיבה ערב לזכרו. אמר לי הרב ברוק: "קשה לי לדבר, אני מבקש ממך לבוא ולדבר בערב הזה".

לא יכולתי לסרב, אך רציתי לדעת את הרקע. שאלתי: מה עם המשפחה שלו, איך הוריו?

אמר הרב ברוק: האמא קרובה יותר אל הדת, אבל האבא והאחים רחוקים מאוד.

היה לי קשה. חשבתי לעצמי: מה אני אדבר? בן מוצלח כל כך, עזב את הכל, חזר בתשובה, נכנס ללמוד בישיבה, ואחרי מספר חודשים מקבל את המחלה ונפטר. איך אפשר להסביר להורים את הטרגדיה הנוראית הזאת?

נכנסתי למרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל, ושאלתי אותו מה לומר. רבי חיים הביט בי בעיניים תמהות, כאומר: מדוע אתה רואה בזה קושי? ואז הוא אמר: "למה אתה רואה דברים הפוך? מדוע אינך מבין? הרי על האדם הזה נגזר למות מזמן, אלא שהקב"ה ידע שהוא יחזור בתשובה, לכן השאיר אותו בחיים, כדי שישפיק לחזור בתשובה ולטעום חיים של תורה בעולמה של הישיבה.

הקב"ה האריך את חייו כדי לזכות אותו, ואחר כך זיכך אותו עם המחלה. אתה יודע איזה חסד הקב"ה עשה איתו?!"

אותי, כמובן שכנעו דבריו של רבי חיים. אבל לך תגיד זאת להורים חילונים... איך ראש חילוני יכול הבין את ההסבר הזה ולהסכים לו? אבל אם יש סיעתא דשמיא - יש הכל. החלטתי לומר את הדברים בשם רבי חיים, וה' יעזור...

הלכות

הלכות תלמוד תורה

- מצות עשה על כל איש מישראל לתלמוד תורה הלכה למעשה. כמו שנאמר בתורה (דברים ה, א). "ולמדתם אותם ושמרתם לעשותם". כדי שידע האדם לקיים המצוות כהלכתן, ולשמור עצמו מכל איסורי תורה. וכמו שאמרו רבותינו (קידושין ב): גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

- הכל חייבים בלימוד תורה, ולקבוע להם זמן ללימוד תורה ביום ובלילה, שנאמר (יהושע א, ח): "לא ימוש ספר התורה הזה מפיד, והגית בו יומם ולילה".

- ועד אימתי חייב אדם לתלמוד תורה? עד יום מותו, שנאמר (דברים ד, ט): "רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך, ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך". וכל זמן שלא יעסוק בתורה וחוזר ומשגך הוא שוכח.

- אין דברי תורה מתקיימים אצל אלה שלומדים מתוך עידון ואכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו על התורה - שלומד תורה אפילו מתוך צער, ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה.

- עיקר גדול מיסודות האמונה - שאין העולם עומד אלא על לימוד התורה, וכן אמרו חכמינו זיכרונם לברכה (נדרים לב): "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתיי". והעוסק בתורה לשמה שכרו הרבה מאוד, שהוא מגן על כל העולם בתורתו.

- כל מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, או מי שקרא ושנה ופרש להבלי העולם והניח תלמודו וזנחו - הרי זה בכלל (במדבר טו, לא): "כי דבר ה' בזה" וכו'. ובתחילת דינו של אדם לאחר פטירתו שואלים אותו אם למד תורה כראוי. (אורות ההלכה)

פנינים

"הוציאו כל איש מעלי" (מה, א)

רבינו בחיי זצ"ל הביא דברי המדרש - המחייבים כל כך; "אמר רבי שמואל בר נחמני, בצרה גדולה הביא יוסף נפשו באותה שעה (בהתגלותו לאחיו ביקש להוציא את כולם). שאילו הרגוהו, אין כל בריה יכולה להצילו. ולמה אמר "הוציאו כל איש מעלי"? אלא כך אמר: **מוטב שאהרג ולא אלבין פניהם ברבים**"

ומעשה היה במורנו **רבי יהודה צדקה זצ"ל** שהזמין לביתו בחור למבחן. כיוון שהגיע, אמר לו: "בוא ונרד לבית הכנסת הסמוך". שאלוהו בני הבית: "מדוע עליכם לצאת מן הבית"? אמר: "הרי עומד אני לבחון, ואם יכשל יכלם, ואולי אף אוצרך להוכיחו. בית הכנסת ריק עתה מאדם, ואיש לא יראה בכישלוני!"...

והדברים אמורים גם בתוכחות הורים לבניהם, או טענות צודקות בין בני הזוג. המקום להשמיען - רק באין אוזן שומעת. נקפיד על כך מכאן ולהבא...

ונפסק הדבר להלכה: "המוכיח את חברו, בין בדברים שבינו לבין ובין בדברים שבינו לבין המקום, צריך להוכיחו בינו לבין עצמו!" (מעייך השבוע)

אנחנו לא יודעים חשבונות שמים. בראיה שטחית נראה שהדבר מועיל לעשוי, אך מתברר שמן השמים גלגלו את הדבר, כדי שיעקב יקבל את הברכות במקום עשוי.

יש ארגון חסד שמפעיל מלונית סמוך לבית החולים 'תל השומר', לרווחת יהודים שנאלצים לשהות בשבת עלי יד מיטת קרוביהם בבית החולים. המלונית כוללת כמה דירות, ומידי שבת הן מתמלאות עד אפס מקום.

סיפר מנהל הארגון, הרב גשייד: "יש משפחה שראש המשפחה שלה נהרג בתאונת דרכים, והבת של חולה במחלה הנוראה ומאושפזת בתל השומר. האמא התקשרה אלי בתחילת השבוע ואמרה לי: "הבת שלי במצב סופני. אני חייבת את הפרטיות שלי, לכן אני מבקשת שתהיה לי דירה לבד, בלי אורחים נוספים".

"מלאי החדרים מוגבל, ולצערנו הדרישה רבה, אולם התחשבת בניסיונות שלה ואמרתי לה שיהיה בסדר.

"ביום שישי מתקשרת אלי בחורה, ומבקשת חדר לשבת. נאלצתי לדחות אותה, ואמרתי שהכל תפוס. היא פרצה בכבי, וסיפרה לי שבת משפחתה מאושפזת בתל השומר, אסור לה לזוז מהמיטה, ואין אף אחד מלבדה שיכול לשהות לידה בשבת.

"מנהלת הסמינר שבו היא לומדת אינה מרשה לה לשהות ליד מיטת החולה כל השבת ברציפות, משום שיש עוד אנשים בחדר שבו החולה מאושפזת. היא מתירה לה לשהות ליד החולה רק לפרקי זמן, לכן היא צריכה מקום שתוכל לשהות בו בשאר הזמן.

"לא היתה לי ברירה. צילצלתי לאלמנה שביקשה פרטיות, ושאלתי אותה אם אוכל לצרף לדירה נערת סמינר שצריכה לשהות בשבת ליד בת משפחתה החולה.

אך האשה עמדה על שלה: "תראה אתה אחראי, וזכותך לעשות כרצונך. אבל תדע לך שאני לא מסוגלת שמישהי נוספת תהיה איתי בדירה. תבין אותי, אני חייבת פרטיות". ניסיתי להסביר לה שהנערה תשהה בדירה רק לפרקי זמן, אך האשה בשלה: "אני לא יכולה לכפות עליך מה לעשות, אבל אני מבחינתי לא מסוגלת".

ההכרעה היתה קשה. אולם לא היתה לי ברירה, אני צריך לדאוג לכמה שיותר חולים, והחלטתי לצרף את הנערה לדירה.

כעבור כמה ימים קיבלתי טלפון מהאשה. הלב שלי הלם בחזקה, חששתי שהיא רוצה לבשר לי את הנורא מכל. אבל אז ציפתה לי הפתעה: "אני מתקשרת כדי להזמין אותך לאירוסין של בני"...

"הודיתי לה על ההודעה המשמחת ואיחלתי לה מזל טוב. ואז היא מוסיפה: 'זו לא הזמנת כבוד, זו הזמנה מחייבת, אתה חייב להשתתף באירוסין - אתה השדכן!' "אני השדכן?! - תמהתי.

כן. אתה התעקשת לצרף את הבחורה לדירה שנתת לי במלונית בתל השומר. התרשמתי ממנה מאוד. תוך שבוע יצא מזה שידוך, היא הכלה"...

מישהו יכול לדעת חשבונות שמים? מישהו יודע את דרכי ההשגחה? בתוך כל הקושי והעצב הנוראים שמילאו את המשפחה ההיא, מן השמים גלגלו את כל הסיפור המדהים הזה כדי להכניס שם קרן אור של שמחה.

ספר בראשית הוא 'ספרן של ישרים'. ישרות ותמימות, בלי חשבונות. לחיות את האמונה הפשוטה והתמימה.

אדם שסומך על בורא עולם - אין לו דאגות, הוא יודע שהוא בידיים של אבא רחום שדואג לו לכל צרכיו.

צריכים לחיות עם אמונה תמימה ופשוטה, להבין שאנחנו לא רואים כלום, ולא מבינים כלום, לדעת שהכל מן השמים, הכל בחשבון, והכל חסד ורחמים.

לא מבקשים מאיתנו דרגות גבוהות. בסך הכל רוצים שנחיה כמו שחיו האבות והאימהות שלנו. חיי אמונה תמימה, ופשוטה. בלי התחכמויות, בלי חשבונות, בלי קושיות ובלו להתעסק עם שאלות ותשובות. האמונה הפשוטה הזו חסרה לנו כיום.

(דורש טוב ר' חזקיהו משיקובסקי שליט"א)

שבת שלום ומבורך